

การพัฒนาแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา A Development of Instructional Social Studies Teaching Model Based on Constructivist Theory and the Growth Mindset in Promoting Learning Management Competencies of Social Studies Program Students

อชิระ อดุตมาน¹
Achira Uttaman

บทคัดย่อ

การพัฒนาแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ของวิจัย 1) เพื่อพัฒนาแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นทักษะเพื่อนาคตของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา 2.1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset 2.2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตามแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่ลงทะเบียนวิชา วิธีการสอนสังคมศึกษา 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 34 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้คือ แบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

¹อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรสังคมศึกษา ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ
Lecturer, Social Studies Program, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University, Bangkok.

Corresponding author e-mail: achirau@gs.wu.ac.th

ARTICLE HISTORY: Received 12 May 2022, Revised 16 February 2023, Accepted 17 February 2023

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Building Interest) ขั้นที่ 2 การวางแผนเพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ (Planning for Exploration and Information Collecting) ขั้นที่ 3 การไตร่ตรอง อภิปรายผล ขยายความรู้ (Deliberation, Discussion and Explanation) ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) ขั้นที่ 5 การจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่และการนำไปใช้ (Reorganizing the Concept and Using) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset ประสิทธิภาพกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset โดยภาพรวมเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนสังคมศึกษา ทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วม แนวคิด Growth Mindset สมรรถนะการจัดการเรียนรู้

Abstract

A development of instructional social studies teaching model based on constructivist theory and the growth mindset in promoting learning management competencies of social studies program students. The research aims to 1) develop social education teaching forms according to the theory of knowledge building together with the growth mindset concept to promote learning competencies of graduate students in social studies, 2) study the ability of social studies teaching forms according to the theory of knowledge building with the growth mindset concept to promote learning competencies, which are skills required for the future graduate students in social studies. 2.1) to promote learning competencies of graduate students in social studies after receiving teaching and learning according to the forms of social studies according to the theory of knowledge building with the growth mindset concept and 2.2) to study the opinions of 34 graduate students in Social Studies 2 Course. This research tool is the development of social studies teaching patterns according to the theory of knowledge building with the growth mindset concept to promote the competencies of learning management of graduate education students social studies and 2) interview graduate student learning management performance social studies and data analysis.

The findings are divided into five steps: 1) building interest, 2) planning for exploration and information collecting, 3) deliberation, discussion and explanation, 4) reflection, and 5) reorganizing the concept and using. The study shows that the ability of teaching and learning process according to social studies were high.

Keywords: *Social studies teaching model, Shared knowledge creation theory, Growth Mindset concept, Learning management competency*

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้สร้างความรู้ด้วยตนเองและส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีทักษะของการทำงานแบบร่วมเรียนรู้และรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน มีความสามารถในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียน อภิปรายโต้แย้ง ให้เหตุผล แสดงความคิดเห็น และสามารถแสดงทัศนคติมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาอย่างหลากหลาย จนสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม (วิทวัส ดวงภูมเมศ และ วาริรัตน์ แก้วอุไร. 2560)

จากสมรรถนะข้างต้นมีความสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaborative Problem Solving) เริ่มต้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive Conflict) จากประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่และไม่สามารถจัดการแก้ปัญหาที่เหมือนปัญหาที่เคยแก้มาแล้ว จึงต้องมีการคิดค้นเพิ่มเติมที่เรียกว่า “การปรับโครงสร้าง” หรือ “การสร้างโครงสร้างใหม่” ทางปัญญา (Cognitive Restructuring) โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ถกเถียงปัญหา ชักค้ำจนกระทั่งหาเหตุผลหรือหลักฐานในเชิงประจักษ์มาจัดความขัดแย้งทางปัญญาภายในตนเองและระหว่างบุคคลได้ ซึ่งผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้แต่สามารถช่วยให้ผู้เรียนปรับขยายโครงสร้างทางปัญญา โดยการจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะเสียสมดุล หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้น ซึ่งก็คือสถานะที่โครงสร้างทางปัญญาเดิมใช้ไม่ได้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องประสบการณ์มากขึ้นหรือเกิดโครงสร้างทางปัญญาใหม่ (Richardson. 1997) จอยส์และวิล (Joyce & Weil. 1996: 11; อ้างอิงจากแนวคิดของ Dewey) จากแนวคิดดังกล่าวสู่การจัดการสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเรียนรู้ตามการวางแผนหลักสูตร รายวิชา หน่วยการเรียนรู้และบทเรียน ไปจนถึงการออกแบบและพัฒนาสื่อ การเรียนการสอน ตำราและโปรแกรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ตลอดจนกลวิธีการสอนเฉพาะที่ได้รับการออกแบบโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้และการจูงใจเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ (Eggen & Kauchak. 2006: 21)

จากกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาการสร้างความรู้ของผู้เรียนแล้วนั้น การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนด้วยกระบวนการ Growth Mindset ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง เพราะเชื่อว่าความสามารถสร้างได้จากความตั้งใจและเรียนรู้ในการปรับตัวของผู้เรียน เมื่อเจออุปสรรคผู้เรียนจะตีความว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ การสร้าง Growth Mindset ผู้สอนและผู้ปกครองมีความสำคัญในการเป็นตัวอย่างของการมี Growth Mindset โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหา รักที่จะเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน และเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนพัฒนาได้ โดยใช้เวลาและโอกาสกับผู้เรียนทุกคนในการเรียนรู้ จากการให้ความสำคัญกับกระบวนการ (Process) ในการเรียนหรือการทำงานของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าเราให้ความสำคัญกับความพยายามในการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ (Outcome) หรือความฉลาด ว่าคนเราพัฒนาศักยภาพและความสามารถได้ สิ่งที่สำคัญคือความพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และฝึกทำสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย ให้ Feedback ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าอะไรที่ทำได้ดีแล้ว และอะไรที่ต้องพัฒนาตนเอง หรือสิ่งที่ยังทำได้ไม่ดี ควรปรับปรุงแก้ไข โดยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่ดีต้องให้ข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาเพิ่มเติม

การพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิต เพื่อให้เกิดความชำนาญ ความคล่องแคล่วมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนทักษะสำคัญ ๆ ที่ผู้สอนทุกคนควรจะต้องฝึกปฏิบัติให้ดูเป็นธรรมชาติคือ ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การใช้คำถาม การเสริมกำลังใจ ทักษะการสรุปบทเรียน ทักษะการสร้างความสนใจ ทักษะการกระตุ้นให้คิด ทักษะการใช้สื่อการสอน ซึ่งพฤติกรรมการสอนของผู้สอนในการใช้ทักษะการสอนต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนมีผลต่อการช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอันมาก ทักษะแต่ละอย่างมีความสำคัญและสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความพร้อมและความต้องการของนักเรียน บทเรียน หรือวิธีสอนแต่ละอย่างได้นั้น ผู้เรียนในปัจจุบันต้องรู้จักค้นคว้าและนำความรู้ไปใช้ได้ (วีริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และ วรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล, 2562) ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการสอนจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สังคมต้องการ เนื่องจากการพัฒนารูปแบบการสอนมีหลักการและจุดมุ่งหมายการพัฒนาแบบการสอนที่เฉพาะ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะตามที่ต้องการได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลข้างต้นเพื่อให้การจัดการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการวิธีการสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิต การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา เนื่องจาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตตามแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset จะช่วยพัฒนาความคิดเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้แนวความคิดของ Growth Mindset ยังช่วยพัฒนาความคิดของนิสิตให้มีความเชื่อมั่น กล้าที่จะพัฒนาตนเองเพื่อให้การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในห้องเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นทักษะเพื่ออนาคตของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ดังนี้
 - 2.1 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา หลังจากการได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset
 - 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

2.2) ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตด้านประชากร

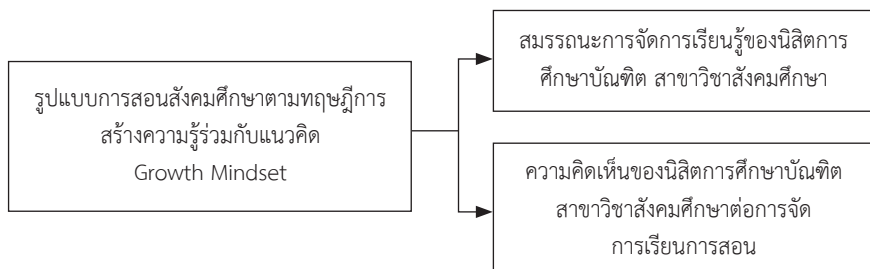
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2562

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตที่ลงทะเบียนวิชา วิธีการสอนสังคมศึกษา 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 34 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เกี่ยวกับ

1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิธีการสอนสังคมศึกษา 2

2) ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยทฤษฎีการสร้างความรู้และแนวคิด Growth Mindset

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D)

1) ออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

3) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้ (Implementation: I) กระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ประเมินผล (Evaluation: E) ปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย

1.1) รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

1.2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

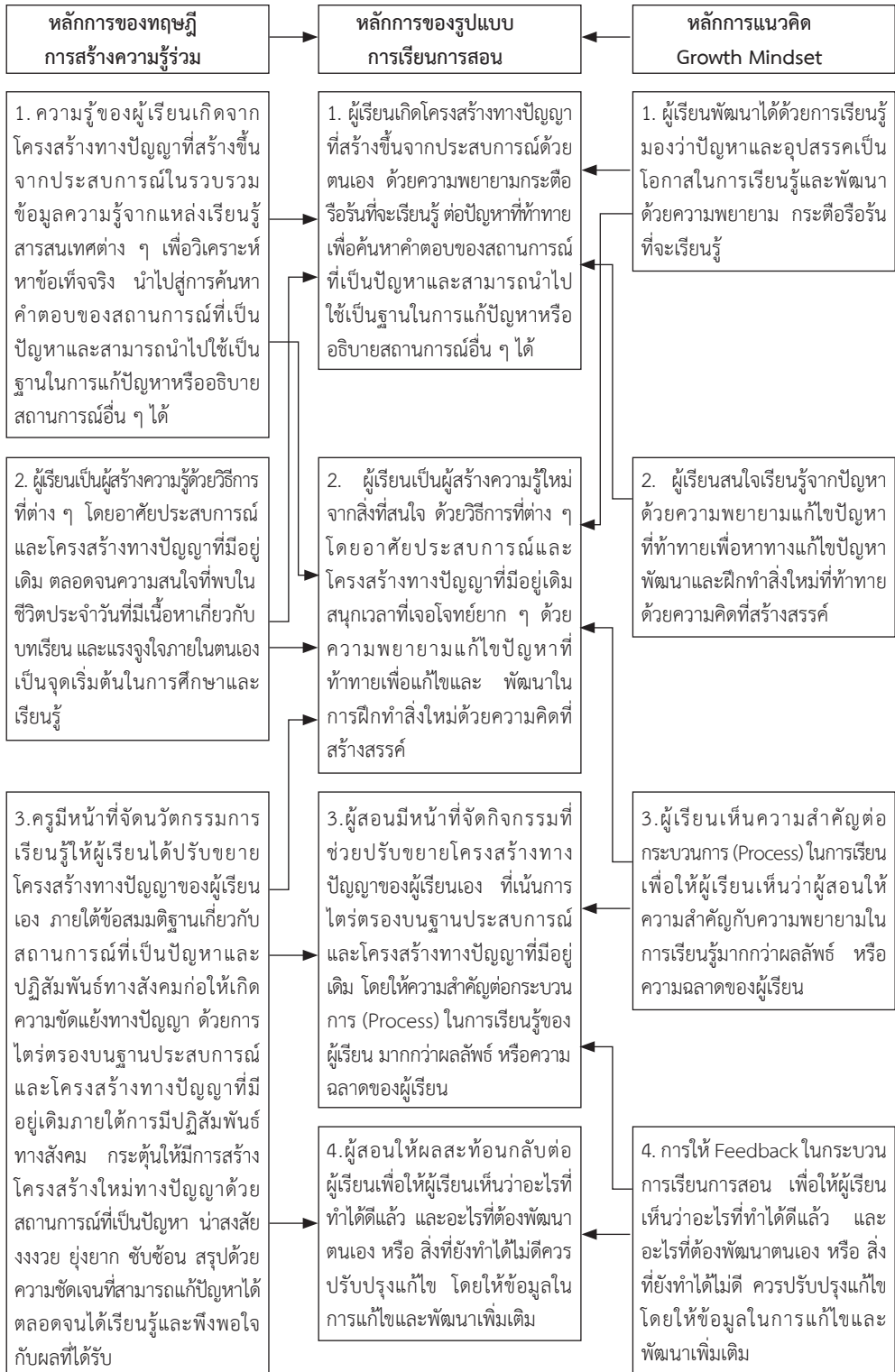
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset สรุปผลตามจุดประสงค์ดังนี้

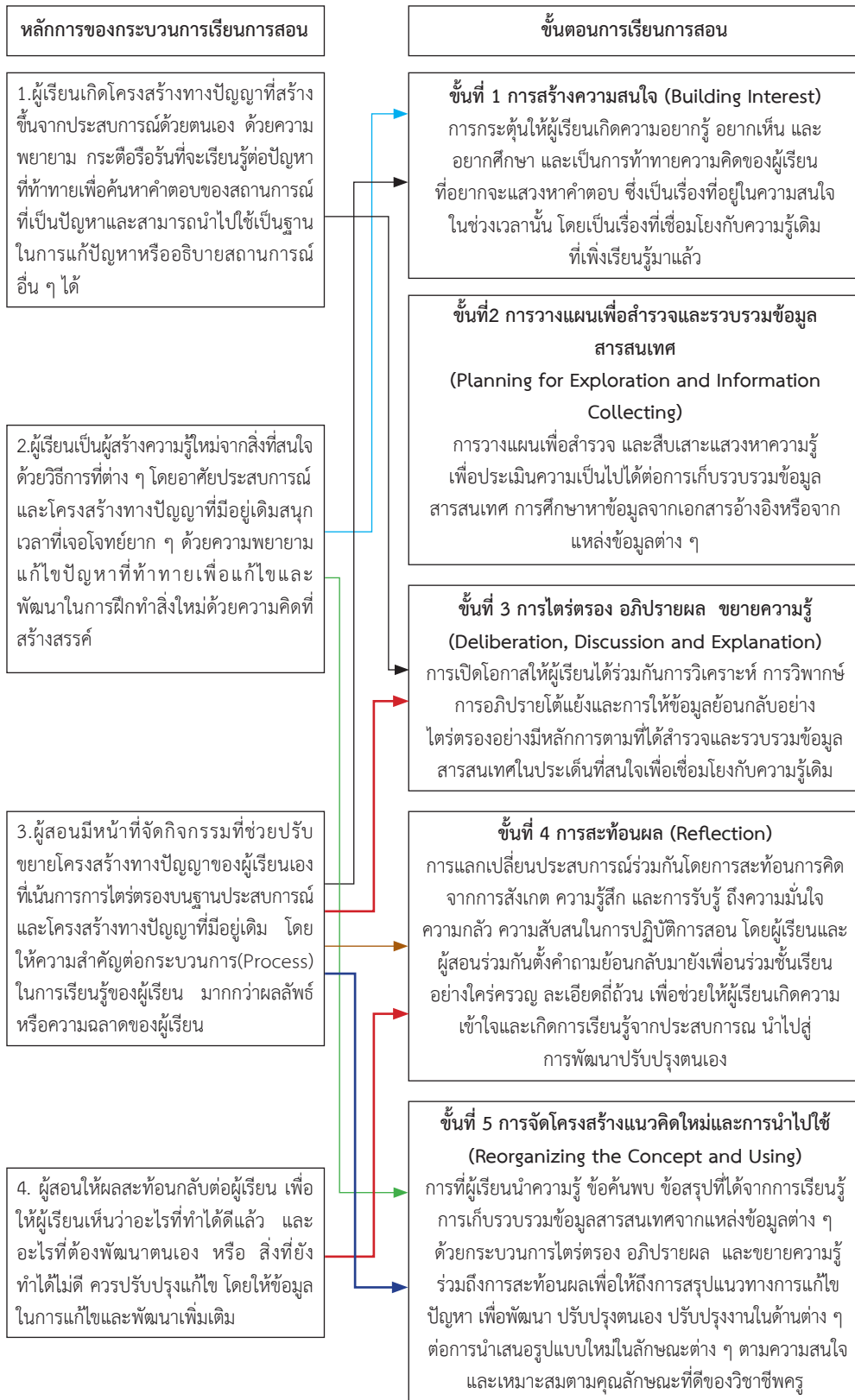
1. พัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้และแนวคิด

Growth Mindset เพื่อการพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D&D) กระบวนการเรียนการสอนตามแนวความคิดทฤษฎีการสร้างความรู้และแนวคิด Growth Mindset ได้ดังแสดงภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

ภาพที่ 3 หลักการของรูปแบบการสอนตามตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

จากภาพที่ 3 ขั้นตอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset ได้มีองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการเรียนการสอน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการเรียนการสอนซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 หลักการ

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาซึ่งหลักการของกระบวนการเรียนการสอน มีดังนี้

1) ผู้เรียนเกิดโครงสร้างทางปัญญาที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ด้วยตนเอง ด้วยความพยายาม กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ต่อปัญหาที่ท้าทายเพื่อค้นหาคำตอบของสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการแก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ได้

2) ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่จากสิ่งที่สนใจ ด้วยวิธีการที่ต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม สนุกเวลาที่เจอโจทย์ยาก ๆ ด้วยความพยายามแก้ไขปัญหาที่ท้าทายเพื่อแก้ไขและ พัฒนาในการฝึกทำสิ่งใหม่ด้วยความคิดที่สร้างสรรค์

3) ผู้สอนมีหน้าที่จัดกิจกรรมที่ช่วยปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนเองที่เน้นการไตร่ตรองบนฐานประสบการณ์และโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม โดยให้ความสำคัญต่อกระบวนการ (Process) ในการเรียนรู้ของผู้เรียน มากกว่าผลลัพธ์ หรือความฉลาดของผู้เรียน

4) ผู้สอนให้ผลสะท้อนกลับต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าอะไรที่ทำได้ดีแล้ว และอะไรที่ต้องพัฒนาตนเอง หรือ สิ่งที่ยังทำได้ไม่ดี ควรปรับปรุงแก้ไข โดยให้ข้อมูลในการแก้ไขและพัฒนาเพิ่มเติม

1.2 วัตถุประสงค์ของกระบวนการเรียนการสอน

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของกระบวนการเรียนการสอนดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

1.3 ขั้นตอนของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (Building Interest) เป็นขั้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากรู้อยากเห็น และอยากศึกษา และเป็นการท้าทายความคิดของผู้เรียน ที่อยากจะแสวงหาคำตอบ ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจในช่วงเวลานั้น โดยเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้ว

1) ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามต่อผู้เรียนในประเด็นที่ผู้เรียนสนใจนั้น ผู้เรียนมีความสนใจมากน้อยเพียงใด มีแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มากน้อยเพียงใดเพื่อสำรวจความเป็นไปได้ต่อการศึกษาประเด็นที่ผู้เรียนสนใจ ตลอดจนผู้สอนเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้เพื่อช่วยเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ของผู้เรียนให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ที่ชัดเจน

2) ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากฐานความรู้เดิมต่อการอธิบายเชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่ผู้เรียนสนใจ

3) ผู้เรียนนำเสนอประเด็นที่ตนเองสนใจเพื่อทำการศึกษาอย่างละเอียดจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การวางแผนเพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ (Planning for Exploration and Information Collecting) เป็นขั้นการวางแผนเพื่อสำรวจ และสืบเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การศึกษาหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง หรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ประกอบการศึกษา 1) ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายและน่าเชื่อถือเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาที่ครอบคลุม 2) ผู้เรียนใช้ทักษะการแสวงหา การรวบรวม การประเมิน การคัดสรรและสังเคราะห์สารสนเทศที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือมาใช้ประกอบการศึกษา 3) ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูล que ผู้เรียนได้รวบรวมมานั้นมีความครอบคลุมประเด็นที่ผู้เรียนศึกษามากน้อยเพียงใด เสนอแนะแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้ข้อมูลที่เพียงพอประกอบการศึกษา

ขั้นที่ 3 การไตร่ตรอง อภิปรายผล ขยายความรู้ (Deliberation, Discussion and Explanation) เป็นขั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันการวิเคราะห์ การวิพากษ์ การอภิปรายโต้แย้ง และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างไตร่ตรองอย่างมีหลักการตามที่ได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในประเด็นที่สนใจเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือความคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมต่อการอธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความรู้อีกกว้างขวางขึ้น 1) ผู้สอนสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระทางด้านความคิดของผู้เรียน โดยร่วมตั้งคำถามกับผู้เรียนเพื่อขยายกรอบความคิดที่กว้างขึ้น หรือเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ 2) ผู้เรียนร่วมกันการวิเคราะห์ การวิพากษ์ การอภิปรายโต้แย้ง โดยใช้ข้อมูลที่เป็นหลักฐานจากการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน 3) ผู้สอนตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นในการวิเคราะห์ การวิพากษ์ การอภิปรายโต้แย้งด้วยการซักถามเพื่อตรวจสอบโมโนทัศน์ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด 4) ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่จากการไตร่ตรอง อภิปรายผล และการขยายความรู้ ร่วมกันเพื่อให้เกิดเป็นความรู้ที่มีความหมายที่ชัดเจน และถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันโดยการสะท้อนการคิดจากการสังเกตความรู้สึก และการรับรู้ ถึงความมั่นใจ ความกลัว ความสับสนในการปฏิบัติการสอน 1) โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามย้อนกลับมายังเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างใคร่ครวญ ละเอียดลี้ถ้วน ด้วยการพูดหรือการเขียนเพื่อให้เห็นปัญหาที่เป็นเหตุผลในการปฏิบัติการสอนขณะนั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง 2) ผู้เรียนเสนอแนวทางต่อการปฏิบัติในอนาคตที่นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาตนเอง ถ้าหากสถานการณ์นี้เกิดขึ้นอีก 3) ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและเปิดโอกาสให้วิเคราะห์วิพากษ์ และประเมินสิ่งที่ปฏิบัติ รวมทั้งได้รับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 การจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่และการนำไปใช้ (Reorganizing the Concept and Using) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ ข้อค้นพบ ข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ด้วยกระบวนการไตร่ตรอง อภิปรายผล และขยายความรู้ รวมถึงการสะท้อนผลเพื่อให้ถึงการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนา ปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงานในด้านต่าง ๆ ต่อการนำเสนอรูปแบบใหม่ในลักษณะต่าง ๆ ตามความสนใจ และเหมาะสมตามคุณลักษณะที่ดีของวิชาชีพครู 1) ผู้เรียนการจัดโครงสร้างแนวคิดใหม่ โดยผู้สอนใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน เช่น การตั้งประเด็นคำถามเพื่อขยายความรู้ของผู้เรียน การ

ทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน การจัดบรรยากาศเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ อธิบาย วิเคราะห์ อภิปรายผลการศึกษาร่วมกัน 2) ผู้เรียนนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ดี เพื่อนำไป ปรับปรุง และพัฒนาตนเองในการปฏิบัติครั้งต่อไป

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นทักษะเพื่ออนาคตของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

2.1 เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา หลังจากที่ได้รับจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยผู้วิจัยนำผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ผลการสัมภาษณ์แบบ ไม่เป็นทางการ รวมทั้งผลการปฏิบัติการสอน ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในขณะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset ของนิสิตกลุ่มทดลอง จากแบบบันทึกของผู้สอน มาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อหาข้อสรุปและประเมินคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ครอบคลุมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านได้ สามารถคัดเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชีวิต และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และเวลา ตลอดจนการวัดผลประเมินผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้ตั้งไว้ ดังผลการสัมภาษณ์ผู้เรียน ดังนี้

“การจัดการเรียนรู้ที่ดี จำเป็นต้องอาศัยการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนแรกต้องดูหลักสูตรก่อน การเขียนอะไรจำเป็นต้องยึดจากหลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา แล้วนำมาเขียนวัตถุประสงค์ คัดเลือกเนื้อหาที่จะสอน ออกแบบกิจกรรมที่ต้องสนุกและครอบคลุมเนื้อหา สุดท้ายการวัดประเมินผลก็ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตอนแรก...”

นิสิตคนที่ 2

2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ตั้งไว้ ตลอดจนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบ วิธีการ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและผสมผสานรูปแบบ วิธีการหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้มาออกแบบกิจกรรมของตนเองได้ ดังบทสัมภาษณ์ผู้เรียน ดังนี้

“...กิจกรรมที่ออกแบบในการจัดการเรียนรู้ของหนู คือ ต้องจัดให้น่าสนใจโดยเลือกรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ และที่สำคัญคือต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตอนแรก...”

นิสิตคนที่ 2

3) ด้านการเลือกใช้ พบว่า ผู้เรียนสามารถเลือกใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม สามารถเลือกใช้สื่อและสามารถคัดเลือกแหล่งการจัดการเรียนรู้ในท้องถิ่นตามบริบทของโรงเรียน และผู้เรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนสามารถยกตัวอย่างวิทยากรท้องถิ่นที่มีความรู้ในชุมชนกับการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ดังบทสัมภาษณ์ผู้เรียน ดังนี้

“การใช้สื่อการเรียนการสอน เราต้องเลือกให้เหมาะกับพื้นที่ของโรงเรียน และผู้เรียนด้วยต้องดูเขาว่ามีความพร้อมกับสื่อที่เราออกแบบหรือนำมาใช้กับเขาหรือเปล่า การเลือกสื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้มากขึ้น สื่อที่ดีจะช่วยให้แต่การคัดเลือกสื่อที่ไม่เหมาะสมก็จะเกิดผลเสียกับผู้เรียนด้วยเหมือนกัน การคัดเลือกสื่อจึงมีความสำคัญไม่แพ้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เลยเหมือนกัน...”

นิสิตคนที่ 3

4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนสามารถนำเสนอวิธีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้นอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างหลากหลาย และมีการนำเสนอวิธีการที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนของตนเองได้ ดังบทสัมภาษณ์ผู้เรียน ดังนี้

“...กิจกรรมเสริม บางทีครูอย่างเราก็อาจจะจัดกิจกรรมที่เขาสนใจเพิ่มเติมไป นอกเหนือจากที่เราสอนในห้องเรียน เช่น อย่างบางโรงเรียนผู้เรียนมีความสนใจในการลงทุน ครูก็อาจจะไปเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนมาสอนผู้เรียน โดยอาจจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เราสอนด้วยก็ได้ ทั้งนี้ก็อาจจะไม่จำเป็นต้องมีการวัดประเมินอะไรให้มาก เพราะจะเป็นการกดดันผู้เรียนมากเกินไป จนทำให้ผู้เรียนหมดความสนใจในเรื่องที่ตนเองสนใจไปเลยก็ได้...”

นิสิตคนที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการพัฒนารูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งรูปแบบการสอนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักการคอนสตรัคติวิสต์ ของ Glaserfeld, E.V. (1989); Canningham & Knuth (1993); Burnette *et al* (2013); และ Dweck, C. S. (2006) ที่ว่าการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริง (Authentic Learning Tasks) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน การเรียนรู้เน้นครฝงอยู่ในบริบทการแก้ปัญหาซึ่งตรงกับสภาพจริง ผู้เรียนจะสร้างความรู้ในการแก้ปัญหาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันตั้งคำถามย้อนกลับมาซึ่งเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างใคร่ครวญ ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสวลีย์ อักษรวงค์ (2561) และศิริรัชส์ อินสุข (2559) ที่สะท้อนผลเชิงบวกเกี่ยวกับตนเองในด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถนำความรู้ ข้อค้นพบข้อสรุปที่ได้จากการเรียนรู้การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ด้วยกระบวนการ

ไต่ตรงต่อ อภิปรายผล และขยายความรู้ รวมถึงการสะท้อนผลเพื่อให้ถึงการสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนา ปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงงาน ในด้านต่าง ๆ ต่อการนำเสนอรูปแบบใหม่ในลักษณะต่าง ๆ ตามความสนใจ และเหมาะสมตามคุณลักษณะที่ดีของวิชาชีพครู

ผลของการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นทักษะเพื่ออนาคตของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset 1) ผู้เรียนสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ครอบคลุมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านได้ สามารถคัดเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับมาตรฐานและตัวชี้วัด และสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และเวลา ตลอดจนการวัดผลประเมินผลที่ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้ตั้งไว้ 2) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ เป็นการที่ครูนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนไปออกแบบเหตุการณ์ ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึง สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ประเด็นที่สำคัญหลังจากสัมภาษณ์ผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ตั้งไว้ ตลอดจนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำรูปแบบ วิธีการ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและผสมผสานรูปแบบ วิธีการหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้มาออกแบบกิจกรรมของตนเองได้ ดังที่นิสิตได้กล่าวไว้ว่า “...กิจกรรมที่ออกแบบในการจัดการเรียนรู้ของหนู คือ ต้องจัดให้น่าสนใจโดยเลือกรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ และที่สำคัญคือต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตอนแรก...” 3) ด้านการเลือกใช้ การพัฒนาและการสร้างสื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาของเรื่องที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ประเด็นที่สำคัญหลังจากสัมภาษณ์ผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนสามารถเลือกใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน และจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม สามารถเลือกใช้สื่อและสามารถคัดเลือกแหล่งการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนตามบริบทของโรงเรียน และนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนสามารถยกตัวอย่างวิทยากรห้องเรียนที่มีความรู้ในชุมชนกับการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ดังที่นิสิตได้กล่าวไว้ว่า “การใช้สื่อการเรียนการสอน เราต้องเลือกให้เหมาะกับพื้นที่ของโรงเรียน และเด็กด้วยต้องดูเขาว่ามีความพร้อมกับสื่อที่เราออกแบบหรือนำมาใช้กับเขาหรือเปล่า การเลือกสื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้มากขึ้น สื่อที่ดีจะช่วยได้ แต่การคัดเลือกสื่อที่ไม่เหมาะสมก็จะเกิดผลเสียกับเด็กด้วยเหมือนกัน การคัดเลือกสื่อจึงมีความสำคัญไม่แพ้กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เลยเหมือนกัน...” 4) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ประเด็นที่สำคัญหลังจากสัมภาษณ์ผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนสามารถนำเสนอวิธีการส่งเสริมการจัดการ

เรียนรู้นอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างหลากหลาย และมีการนำเสนอวิธีการที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนของตนเองได้ ดังที่นิสิตได้กล่าวไว้ว่า “...กิจกรรมเสริม บางทีครูอย่างเราก็อาจจะจัดกิจกรรมที่เขาสนใจเพิ่มเติมไป นอกเหนือจากที่เราสอนในห้องเรียน เช่น อย่างบางโรงเรียนเด็กก็มีความสนใจในการลงทุน ครูก็อาจจะไปเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนมาสอนเด็ก โดยอาจจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เราสอนด้วยก็ได้...” และ “...อาจจะใช้ชั้นนำของเรานั้นแหละมาดึงความสนใจก่อนเข้าบทเรียน หรืออาจจะจัดไว้ในส่วนอื่น ๆ ก็ได้ เช่น การนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาสอน หรือประยุกต์ใช้ได้ ออกแบบให้เด็กก็สนุกได้...”

ความคิดเห็นของนิสิตการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนสังคมศึกษาตามทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับแนวคิด Growth Mindset หลังเรียน พบว่า 1) ด้านแนวคิดพื้นฐานนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน 3) ด้านวัตถุประสงค์ของกระบวนการเรียนการสอน 4) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผลของกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนพึงพอใจองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ด้านแผนภาพกระบวนการเรียนการสอน โดยภาพรวมทั้งหมดผู้เรียนมีความพึงพอใจองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนให้ความพึงพอใจกับแผนภาพกระบวนการเรียนการสอน เพราะมีความชัดเจนและสามารถสื่อสารให้ผู้นำไปใช้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ และภาษาที่ใช้ในการอธิบายกระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถสื่อสารให้ผู้นำไปใช้เกิดความเข้าใจชัดเจนซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับรองลงมา

เอกสารอ้างอิง

- รสวลีย์ อักษรวงศ์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การนิเทศตามกระบวนการระบบพี่เลี้ยง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 15(2): 486-497
- วิทวัส ดวงภูมเมศ และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2560). การจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้วยการ เรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 11(2): 1-4.
- วิริยะ ฤกษ์พาณิชย์ และ วรวรรณ นิมิตพงษ์กุล. (2562). *สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริรัชต์ อินสุข อภิชาติ อัจฉริยศักดิ์ชัย และ รณภพ อัมทับ. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก รายวิชาชีวเคมี ตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. ใน *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน 17 มิถุนายน 2559* (น. 192 - 200). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

- Burnette, Jeni L; O'boyle; Ernest H; VanEpps; Eric M; Pollack, Jeffrey M; & Finkel, Eli J. (2013). Mind-sets Matter: A Meta-analytic Review of Implicit Theories and Self Regulation. *Psychological Bulletin*. 139(3): 655.
- Eggen, P.D.; & Kauchak, D. P. (2006). **Strategies and Models for Teachers Teaching Content and Thinking Skills**. 5th ed. Boston: Pearson Education.
- Cunningham, D. J., & Knuth, R. (1993). **Tools for Constructivism: Designing Environments for Constructive Learning**. Berlin: Springer.
- Dweck, C. S. (2006). **Mindset: The New Psychology of Success**. New York: Random House.
- Joyce, B.; & Weil, M. (1996). **Model of Teaching**. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Glaserfeld, E.V. (1989). **Constructivism in Education in the International Encyclopedia of Education: Research and Studies**. New York: Pergamon Press.
- Richardson, V. (1997). **Constructivist Teacher Education: Building a World of New Under-Standings**. London: Falmer.